B.29 Kinh Lộ-Già

Kinh Trường A-Hàm (VNC PHVN, 2022)

29. KINH LỘ-GIÀ1 Tôi nghe như vây: Một thời, đức Phật cùng với đại chúng một ngàn hai trăm năm mươi vị 2 rồi đến phía Bắc thôn Bà- Tỳ-kheo du hóa trong nhân gian ở nước Câu-tát-la1 la-môn Bà-la-bà-đề3 và dừng nghỉ ở rừng Thi-xá-bà. Lúc ấy, có Bà-la-môn tên Lộ"già4 đang ở trong thôn5 Bà-la. Thôn này an vui, dân chúng sung túc, do Vua Ba-tư-nặc6 ban riêng cho ông ta để lo phần cúng tế Phạm thiên. Vị Bà-la-môn này có cha mẹ từ bảy đời đến nay đều sống chân chánh, chưa bao giờ bị người khác gièm pha, đọc tụng thông suốt ba bộ Vệ-đà, phân biệt rành rẽ các loại kinh thư, lại giỏi về pháp xem tướng của bậc đại nhân, biết đoán điều lành dữ và thành thạo lễ nghi cúng tế. Lộ-già nghe tin Sa-môn Cù-đàm là con dòng họ Thích đã xuất gia thành đạo, đang du hóa trong nhân gian, ở nước Câu-tát-la và dừng nghỉ ở rừng Thi- xá-bà. Ngài có danh tiếng lớn, lưu truyền khắp nhân gian, là Như Lai, bậc Chí Chân, Đẳng Chánh Giác, đầy đủ mười đức hiệu, ở giữa chư thiên và loài người, Ma và Thiên ma, Sa-môn, Bà-la-môn, tự thân chứng ngộ roi thuyêt pháp cho chúng sanh. Pháp áy phân dâu, phân giữa và phân cuôi đêu thiện, đây đủ cả nghĩa và văn, Phạm hạnh thanh tịnh. Lộ-già nghĩ: uBậc Chân nhân như vậy nên đến thăm viếng. Hôm nay, ta nên đến đó để hầu thăm Ngài!” [0113a06] Bấy giờ, Bà-la-môn liền ra khỏi thon, đến rừng Thi-xá-bà? nơi đức Phật đang ngự. Sau khi thăm hỏi xong, ông ngồi sang một bên. Đức Phật vì ông mà thuyết pháp, mở bày, dạy bảo, khích lệ, khiến cho hoan hỷ.7 Nghe pháp xong, Bà-la-môn bạch Phật: Con kính thỉnh đức Thế Tôn và đại chúng sáng ngày mai đến nhà con thọ trai.

1 Nguyên tác: Lộ-già kỉnh roi. 0001.29. 0112c20. Tham chiếu: D. 12, Lohicca Sutta Kinh Lộ-già. 2 Câu-tát-la Kosala. Xem chú thích 3, kinh số 7, tr. 623. 3 Bà-la-bà-đề ,Sālavatikā.

4 Lộ-già ,Lohicca. 5 Nguyen tác: Lâm . 6 Ba-tư-nặc Pasenadi. Xem chú thích 10, kinh số 5, tr. 604.

7 Nguyên tác: Thị, giáo, lợi, hỷ .Xem chú thích 60, kinh số l, tĩ. 511.

Đức Thế Tôn im lặng nhận lời. Bà-la-môn biết Phật đã hứa khả, liền đứng dậy, nhiễu vòng quanh Phật rồi ra về. Vừa đi cách Phật không xa, ông đã khởi lên ý nghĩ xâu Ạ ác răng: "Các Sa-môn, Bà-la-môn biêt Z nhiêu thiện pháp, chứng đạt cũng nhiêu nhưng không nói cho người khác, chỉ tự mình biêt, không dạy cho người. Ví như người đã phá ngục cũ rồi lại tạo thêm ngục mới, đây là pháp tham, xấu ác, bất thiển! Thê roi, Bà-la-môn trở vê thôn Bà-la, ngay trong đêm đó sửa soạn đây đủ các món ăn, thức uống thơm ngon. Đen giờ, ông bảo người thợ hớt tóc: Ngươi hãy thay ta đến rừng Thi-xá-bà, thưa với Sa-môn Cù-đàm rằng: "Bạch đức Thế Tôn! Giờ thọ trai đã đến,8 kính xin đức Thánh biết th&i!" Người thợ hớt tóc vâng lời liền đi đến chỗ Phật ngự, đảnh lễ sát chân Thế Tôn rồi thưa: Bạch đức Thế Tôn! Giờ thọ trai đã đến, kính xin đức Thánh

biết thời! Đức Thế Tôn liền đắp y, ôm bát cùng với một ngàn hai trăm năm mươi vi đệ tử đi đến thôn Bà-la. Người thợ hớt tóc đang theo hầu đức Thế Tôn, sửa áo bày vai phải rồi quỳ thẳng, chắp tay bạch Phật: Khi Bà-la-môn Lộ-già đi khỏi nơi Phật ngự không xa, liền khởi lên ý nghĩ xâu ác: "Các Sa-môn9 Bà-la-môn biêt nhiêu thiện pháp, chứng đạt cũng nhiêu nhtmg không nói cho người khác, chỉ tự mình biết, không dạy cho người. Ví như người đã phá ngục cũ rồi lại tạo thêm ngục mới, đây là pháp tham, xấu ác, bất thiên!" Cúi xin đức Thế Tôn hãy diệt trừ ý nghĩ xấu ác ấy cho ông ta! Đức Phật bảo người thợ hớt tóc: - Đó là việc nhỏ, sẽ dễ dàng khai hóa. Khi đến nhà Lộ-già, đức Thế Tôn ngồi vào chỗ đã được soạn sẵn. Lộ-già liền dâng thức ăn thịnh soạn, tự tay cúng dường lên Phật và chúng Tăng. Sau khi đức Phật thọ trai, thu xếp bát và rửa tay xong, Bà-la-môn liền lấy một ghế nhỏ ngồi trước đức Phật. Phật bảo Lộ-già: Hôm qua, khi vừa rời khỏi chỗ của Ta không xa, ông đã khởi lên ý nghĩ xâu ác: "Các Sa-môn, Bà-la-môn biêt nhiêu thiện pháp, chứng đạt cũng nhiêu nhưng không nói cho người khác, chỉ tự mình biết, không dạy cho người. Ví như người đã phá ngục cũ rồi lại tạo thêm ngục mới, đây là pháp tham, xấu ác, bất thiên!" Có thật ông đã nghĩ như vậy chăng? [0113b04] Lộ-già đáp: Thưa vâng, đúng là như the!

8 Nguyên tác: Nhật thời dĩ đáo H 0 |J. Cụm từ này được xem như một thành ngữ chỉ cho việc đã đến giờ dùng cơm. Theo Hâu Hán thư 44Phương thuật truyện„? quyển thượng, truyện Phàn Anh „"nhát th&i"có nia la giờ Thìn ÔếM.
Tham chiếu Pali tương đương ghi là kālo. Theo Pãli-Dictionary Vipassanā Research Institute, kālo có nghĩa là giờ thọ trai.

29. KINH LỘ-GIÀ 897

Đức Phật bảo: -Ông không nên khởi lên ý nghĩ xấu ác như thế. Vì sao như vậy? Vì ở đời có ba hạng thầy có thể nhìn vào đó để tự răn mình.9 Ba hạng thầy nào? Thứ nhát, là hạng thây cạo bỏ râu tóc, mặc ba pháp y, xuât gia tu đạo, ở trong đời này lẽ ra có thê diệt trừ phiên não, tăng trưởng lợi ích, đạt được pháp thượng nhân. Thê nhưng trong đời hiện tại, vị ây không thê diệt trừ phiên não, không đạt được pháp thượng nhân, đạo nghiệp của mình chưa thành tựu mà đã nói pháp cho các đệ tử, khiên cho các đệ tử không cung kính, không hâu hạ mà chỉ cùng nương tựa và sống chung với nhau. Này Lộ-già! Các đệ tử của vị đó nói với thầy mình: “Nay thầy cạo bỏ râu tóc, mặc ba pháp y, xuât gia tu đạo, ở trong đời này lẽ ra có thê diệt trừ phiên não, đạt được pháp thù thắng của bậc Thượng nhân. Thế nhưng trong đời hiện tại, thây không thê trừ được phiên não, không đạt được pháp thù thăng của bậc Thượng nhân, đạo nghiệp của mình chưa thành tựu mà đã nói pháp cho hàng đệ tử, khiến cho các đệ tử không cung kính, không hầu hạ, không cúng dường, chỉ cùng nương tựa và sống chung mà th6i!" Này Lộ-già! Cũng như người phá ngục cũ roi lại tạo thêm ngục mới, đây gọi là pháp tham, ô nhiễm, bất thiện. Đó là hạng thầy thứ nhất có thể nhìn vào đó để tự răn mình: Phải theo cách sống10 của Thánh hiền, cách sống đúng giới luật, cách sống có oai nghi và cách sống hợp hoàn cảnh. Thứ hai, là hạng thầy cạo bỏ râu tóc, mặc ba pháp y, xuất gia tu đạo, ở trong đời hiện tại lẽ ra có thê diệt trừ được phiên não, tăng trưởng lợi ích và đạt được pháp thượng nhân. Thê nhưng trong đời hiện tại, vi ây không thê diệt trừ phiên não,

tuy có đạt được một ít pháp thù thăng của bậc Thượng nhân, tuy đạo nghiệp của mình chưa thành nhimg đã nói pháp cho đệ tử, khiên cho các đệ tử không cung kính, không hầu hạ, chỉ cùng nương tựa và sống chung với nhau mà thôi. Này Lộ-già! Các đệ tử đó nói với thầy mình: “Nay thầy cạo bỏ râu tóc, mặc ba pháp y, xuât gia tu đạo, ở trong đời hiện tại lẽ ra có thê diệt trừ được các phiên não, đạt được pháp của bậc Thượng nhân. Thê nhimg trong đời hiện tại, thây không thê diệt trừ các phiên não5 tuy có đạt một ít pháp của bậc Thượng nhân nhưng đạo nghiệp của mình chưa thành tựu mà đã vì đệ tử nói pháp, khiến cho các đệ tử không cung kính, không hầu hạ, không cúng dường mà chỉ cùng nương tựa sống chung với nhau mà th6i!" Này Lộ-già! Cũng như người đi sau

9 Nguyên tác: Khả dĩ tự giới ( ).Tham chiếu: D. 12: Tayo satthāroye loke codanārahā, yo ca panevarūpam satthāram codeti sã codanā bhūtā tacchā dhammikā anavajjā^ (Có 3 loại thầy mà trong đời họ đáng bị chỉ trích. Ai chỉ trích những hạng thầy như vậy, sự chỉ trích ấy là chân thật, hợp pháp, vô tội). : 10 Nguyên tác: Giới (‚sĩlă). Giới có nhiều nghĩa như hành vi, tập quán, tính cách, đạo đức... Trpng ngữ canh này mang nghĩa là thái độ sống, cách sống. PED cũng định nghĩa sĩla có nghĩa là cách sống, thai độ sống (behaviour).

lưng kẻ khác rồi lấy tay xoa lưng cho họ, đây gọi là pháp tham, ô nhiễm và bất , 9 * * 9

thiện. Đó là hạng thây thứ hai, có thê nhìn vào đó đê tự răn mình, phải theo cách sống của Thánh hiền, cách sống đúng giới luật, cách sống có oai nghi và cách sống hợp hoàn cảnh. [0113c03] Lại nữa Lộ-già? thứ ba là hạng thầy cạo bỏ râu tóc, mặc ba pháp y, xuất gia tu đạo, ở trong đời hiện tại lẽ ra có thể diệt trừ phiền não, tăng trưởng lợi ích, đạt được pháp của bậc Thượng nhân. Thế nhimg trong đời hiện tại, vị ấy không the diệt trừ được phiền não, tuy có đạt được một ít pháp của bậc Thượng nhân nhưng việc lợi mình chưa thành tựu mà đã nói pháp cho đệ tử, khiến cho các đệ tử cung kính, hầu hạ, cùng nương tựa và sống chung với nhau. Này Lộ-già, đệ tử của vị ấy nói với thầy mình: "Nay thầy đã cạo bỏ râu tóc, mặc ba pháp y, xuất gia tu đạo, ở trong đời hiện tại lẽ ra có thể diệt trừ phiền não, đạt được ít nhiều pháp của bậc Thượng nhân. Thế nhưng trong đời hiện tại, thầy không thể diệt trừ được phiền não, tuy có đạt được ít nhiều pháp của bậc Thượng nhân nhxrng việc lợi mình chưa thành tựu mà đã nói pháp cho đệ tử, khiến cho các đệ tử cung kính, hầu hạ, cùng nương tựa và sống chung với nhau." Này Lộ-già, ví như người từ bỏ việc cày ruộng của mình lại đi cày ruộng cho người khác, đây là pháp tham, ô nhiễm, xấu xa. Đó là hạng thầy thứ ba, có thể nhìn vào đó để tự răn mình, phải theo cách sống của Thánh hiền, cách sống đúng giới luật, cách sống có oai nghi và cách sống hợp hoàn cảnh. Này Lộ-già! Có một hạng người duy nhất ở đời được tôn trọng, không lệ thuộc thế gian, không hề bi lay động. Hạng người duy nhất đó là ai? Đó là Như Lai, bậc Chí Chân, Đẳng Chánh Giác thị hiện ở đời,... cho đến chứng được Ba minh, diệt trừ vô minh, phát sanh trí tuệ sáng suốt, trừ bỏ các sự tối tăm, phóng ánh sáng đại pháp, chứng đắc Lậu tận trí. Vì sao như vậy? Vì do siêng năng, chuyên niệm, không quên, thích ở nơi thanh vắng mà được như thế. Này Lộ- già! Đó là hạng người duy nhất ở đời được tôn trọng, không lệ thuộc thế gian, không hề bị lay động. Này

Lộ-già! Có bốn quả vị Sa-môn. Những gì là bốn? Đó là quả vị Tu- đà-hoàn9 quả vị Tư-đà-hàm, quả vi A-na-hàm và quả vi A-la-hán. Thế nào Lộ-già? Có người nghe pháp, đáng lẽ sẽ chứng được bốn quả vị Sa-môn này nhimg nếu có người ngăn lại, nói: "Không nên thuyết pháp cho người này nghe!" Nếu vi pháp sư nghe theo lời ấy thì người kia có được nghe pháp để được chứng quả không? Thưa, không được! Nêu không được chứng quả thì có được sanh thiên không? Thua, cũng không được! Ngăn pháp sư thuyết pháp, khiến người kia không được chứng quả, không được sanh thiên thì đó là tâm thiện hay tâm bất thiện? Thưa, tâm bất thiện!

Người có tâm bất thiện sẽ sanh vào đường lành hay bi đọa vào đường dữ? -Thưa, sẽ bi đọa vào đường dữ! [0114a01] Này Lộ-già! Ví như có người nói với Vua Ba-tư-nặc: "Quốc độ này là của Đại vương, những tài vật trong đó Đại vương hãy dùng hết, chớ cho kẻ khác!" Thế nào Lộ-già? Nếu vua nghe theo lời đó thì sẽ chấm dứt việc cung cấp cho người khác đúng không? -Thưa, sẽ chấm dứt! Châm dứt sự cung cáp cho người khác là tâm thiện hay bát thiện? -Thưa, tâm bất thiện! Người có tâm bất thiện sẽ sanh vào đường lành hay bị đọa vào đường dữ? Thưa, bị đọa vào đường dữ! Này Lộ-già, việc này cũng vậy. Nếu có người nghe pháp, lẽ ra sẽ chứng được bốn quả Sa-môn nhimg nếu có người ngăn: "Không nên vì người này mà thuyết pháp!" Nếu vị pháp sư nghe theo lời ấy thì người kia có được nghe pháp để được chứng quả không? -Thưa, không được! Không chứng quả thì có được sanh thiên không? —Thưa, cũng không được! Ngăn pháp sư thuyết pháp khiến người kia không được đạo quả, không được sanh thiên, đó là tâm thiện hay bất thiện? Thưa, tâm bất thiện! Người tâm bất thiện thì được sanh vào đường lành hay bị đọa vào đường dữ? Thưa, bị đọa vào đường dữ! -Này Lộ-già, nếu có người nói với ông: "Tài vật ở trong thôn Bà-la-bà-đề này ông hãy tự dùng, không nên cho kẻ khác. Vật của mình đáng dùng thì cho người khác làm gi?" Lộ-già, ông nghĩ thế nào? Lời nói đó nếu được chấp nhận thì có chấm dứt việc cung cấp cho người khác không? - Thưa, sẽ chấm dứt! -Bảo người chấm dứt sự cung cấp cho người khác là tâm thiện hay bất thiện? —Thưa, tâm bất thiện! Người có tâm bất thiện thì sanh vào đường lành hay bị đọa vào đường dữ? Thưa, bị đọa vào đường dữ! Này Lộ-già, việc này cũng thế, người nghe pháp lẽ ra sẽ chứng được bốn quả vi Sa-môn nhimg nếu có người nói: "Chớ nên thuyết pháp cho người khác!" Nếu vi pháp sư nghe theo lời nói ấy thì người kia có được nghe pháp để được chứng quả không? -Thua, không được!

Nếu không chứng quả thì có được sanh thiên không? Thưa, cũng không! Ngăn người khác thuyết pháp khiến không chứng được quả vị, không được sanh thiên, đó là tâm thiện hay bất thiện? Thưa, tâm bất thiện! Người có tâm bất thiện thì sanh vào đường lành hay bị đọa vào đường dữ? Thưa, bị đọa vào đường dữ! Bấy giờ, Bà-la-môn Lộ-già bạch Phật: Con xin quy y Phật, quy y Pháp và quy y Tăng. Xin cho phép con được làm ưu-bà-tắc ở trong giáo pháp của Ngài! Từ nay về sau, con nguyện suốt đời không sát sanh, không trộm cướp, không tà dâm, không nói dối và không uống rượu.

Đức Phật thuyết pháp xong, Bà-la-môn Lộ-già nghe lời Phật dạy hoan hỷ phụng hành.11

11 Bản Hán, hết quyển 17.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.